

DE KLEINE KONING(IN)

**DO'S EN DON'TS
TIJDENS DE
PEUTERPUBERTEIT**

José Sagasser

José Sagasser

De kleine koning(in)

Do's en don'ts tijdens de
peuterpuberteit

KOSMOS

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

www.kosmosuitgevers.nl

4e druk, 2016

© 2012 Kosmos Uitgevers B.V., Utrecht/Antwerpen
Eerder verschenen bij Tirion Uitgevers/Ouders van Nu met als titel
Peuterpuberteit
Omslagontwerp en vormgeving binnenwerk: Petra Gerritsen
Illustraties: Julliette de Wit
ISBN 978 90 215 51852
NUR 854

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op
welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid
samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter
aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele
onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

Inhoudsopgave

	Inleiding	7
HOOFDSTUK 1	Baby af en hoe nu verder?	9
HOOFDSTUK 2	Zijn IK staat in het middelpunt	15
HOOFDSTUK 3	Hij ontwikkelt zich snel	21
HOOFDSTUK 4	Waarom luistert hij niet?	29
HOOFDSTUK 5	Peuters dagen uit	35
HOOFDSTUK 6	Eetproblemen	41
HOOFDSTUK 7	Slaapproblemen	49
HOOFDSTUK 8	Hoe peuters hun ouders zien	55
HOOFDSTUK 9	Contact met leeftijdsgenootjes	61
HOOFDSTUK 10	Veel fantasie	67
HOOFDSTUK 11	De angsten van een peuter	73
HOOFDSTUK 12	Regels en grenzen, straffen en belonen	79
HOOFDSTUK 13	Een peuter hoeft nog niet álles...	87
HOOFDSTUK 14	Zo spelen peuters	93
HOOFDSTUK 15	De taalontwikkeling	99
HOOFDSTUK 16	Zo wordt hij zindelijk	105
HOOFDSTUK 17	Driftbuien horen bij peuters	111
HOOFDSTUK 18	Jaloezie en competitie	117
HOOFDSTUK 19	Verlegenheid en onzekerheid	123
HOOFDSTUK 20	Peuters zijn zó lief!	129
	Nawoord	136
	Bronnen	136

*Dit boekje draag ik op aan alle
peuterouders en hun peuters.*

Inleiding

OVER PEUTERS VALT heel veel te zeggen. Ze zijn ondernemend, nieuwsgierig, vrolijk, druk, eigenwijs, lief, ze krijgen last van driftbuien, zijn soms erg bang, ze blijven maar doorgaan ook al heb je gezegd dat ze moeten stoppen... Af en toe word je er als ouder een beetje moe van. En het peutergedrag kan je ook boos of wanhopig maken. Soms lijkt het of je kind je niet wil begrijpen en expres vervelend doet. Dat is niet zo, peuters kunnen al veel, maar ze zijn nog te klein om zich in jouw gevoelens in te leven. Ze moeten nog heel veel leren.

De peutertijd duurt officieel zo'n twee jaar, vanaf het moment dat je kind 1,5 jaar wordt tot hij 3,5 jaar oud is. In die periode maakt je kind veel mee, en leert een heleboel. Er zullen tijden zijn dat hij niet lekker in zijn vel zit en dwarse buien heeft. Maar er zijn ook perioden waarin hij zingend door het huis loopt, en een fantastisch gezellig maatje voor je is. In dit boek lees je wat je kind allemaal doormaakt in die twee jaar en hoe je daar mee om kunt gaan. Het staat vol wetenswaardigheden over het peuterleven, herkenbare ervaringen van andere ouders én handige tips. Het helpt je om de lastige, ingewikkelde, spannende, enerverende, maar vooral leuke periode van de peutertijd samen met je kind goed door te komen. Veel leesplezier!

JOSÉ SAGASSER

Klinisch Pedagoog

OPVON vof www.opvoedingsvragen.nl

~~~~~

Mijn zoontje is bijna 18 maanden. Tot ongeveer zijn eerste jaar was hij een lief enthousiast mannetje, maar de laatste maanden wordt hij steeds moeilijker hanteerbaar. Als hij zijn zin niet krijgt, laat hij zich gewoon hard op de grond vallen, of schreeuwt de longen uit zijn lijf totdat hij bijna blauw wordt. Liggen op de aankleedtafel is al helemaal een drama, dat wil hij zeker niet. Het lijkt wel een gedragsstoornis!

~~~~~

Baby af en hoe nu verder?

Hoe kan het zijn dat zo'n lieve rustige baby in korte tijd verandert in zo'n moeilijk kind? Rond de anderhalf, twee jaar begint de peutertijd. Sommige kinderen worden langzamerhand steeds eigenwijzer. Maar er zijn ook peuters die na anderhalf jaar plótseling last krijgen van driftaanvallen waarbij ze zich schreeuwend op de grond laten vallen. Ineens is je kind dan tot van alles in staat: nee roepen, etensbordje omkieperen, niet luisteren, schoppen, bijten, smijten en héél erg boos worden.

HET MOEILIJKE GEDRAG van een peutertje doet soms wel wat aan dat van een puber denken, vandaar dat men al snel op de term peuterpuberteit kwam. Maar... een puber kan zich nog zo onredelijk en emotioneel gedragen, soms valt er wel met hem te praten. Bovendien houdt een puber er een eigen leven op na, met hobby's, vrienden en activiteiten. Een peuter echter, loopt je soms de hele dag achterna of wil voortdurend beziggehouden worden. En er valt zelden mee te praten. Je kunt blijven vertellen dat hij ergens af moet blijven, dat bepaalde spullen gevaarlijk zijn, dat hij zijn bordje leeg moet eten of niet met blokken moet gooien. Soms lijkt het of je tegen dovemansoren praat.

Ik wil, ik wil

De peutertijd is een ontwikkelingsfase waarin je kind ontdekt dat hij zelf een persoon is, dat hij een eigen wil heeft. Hij gaat uitzoeken wat hij allemaal kan en wat hij niet

kan, en hij gaat proberen zoveel mogelijk dingen te doen en te onderzoeken. Hij ontdekt wat hij wil, maar ook dat hij dingen niet wil, en daardoor gaat hij ook veelvuldig 'nee' zeggen. Voor ouders is het een lastige periode, omdat een kind vaak tegendraads is, allerlei dingen gaat uitproberen die niet mogen of gevaarlijk zijn, en heel boos kan worden als hij zijn zin niet krijgt. Maar het is ook een ontroerende periode, omdat je kind zo ontwapenend de wereld gaat ontdekken, en zijn taal zich in een snel tempo ontwikkelt. Je kind begint liedjes te zingen, spelletjes te doen, hij stelt grappige vragen en wil van alles ondernemen. Hij verbaast zich over de dingen die je als ouder al zo gewoon vindt dat je er niet meer over nadenkt.

De peutertijd start over het algemeen als een kind 1,5 jaar oud is, en duurt ongeveer tot een kind 3,5 is. Maar dat betekent niet dat alle kinderen dus twee jaar lang tegendraads zijn. Veel peuters maken wel zo'n periode mee van bijvoorbeeld een paar maanden, maar daarna zijn ze uitgeëxperimenteerd en wordt alles rustiger. Maar het verschil in karakter speelt daarbij ook een grote rol. Rustige kinderen maken meestal een veel kortere peuterpuberteit door dan pittige temperamentvolle kinderen.

Een peuter is een kleine koning, en jij bent lakei

Baby's kennen hun lichaam nog niet zo goed als peuters. Zij gaan er gewoon vanuit, dat ouders en verzorgers aan hen vastzitten. Pas wanneer ze hun lijfje gaan onderzoeken merken ze dat daar een eind aan zit. Bij hun handen en voeten houdt het op! Dat is aan de ene kant een griezelige ontdekking, een kind kan zich hierdoor heel verlaten gaan voelen. Maar het is ook spannend. Als je los staat van de rest, kun je op ontdekkingsreis gaan. En met die ontdekkingsreis is een peuter volop bezig. Hij gaat de wijde wereld in, en het huis is daarvan het begin. Voor een peuter bestaat de wereld uit allerlei voorwerpen die hem lijken toe te roepen 'druk op mijn knopje', 'trek aan mijn laatje' et cetera. Hij kan die uitnodiging niet weerstaan en moet gewoon

overal aanzitten. Een peuter ontdekt al doende dat hij zelf ook veel kan. Hij kan klimmen, duwen, iets openmaken, lachen, eten, niet eten... hij is een persoon met een eigen wil! Een peuter krijgt daardoor meteen last van groothedswaanzin. Hij voelt zich een koning, hij staat in het centrum van de wereld en wil alles regeren. Zijn ouders en andere verzorgers zijn lakei en moeten doen wat de koning wil. En doen ze dat niet, dan wordt de koning boos. Heel boos!

© Probleem: *Je peuter zit aan de telefoon terwijl jij dat niet goedvindt. Je verbiedt het en pakt de telefoon af. Maar je kind pakt hem meteen weer. 'Nee' zeg je streng. Je peuter is even stil, maar grijpt dan wéér naar de telefoon. Je wordt er doodmoe van. Je bent toch duidelijk? Toch negeert hij je gedrag.*

☆ UITLEG: *Je bent duidelijk. Je kind mag niet aan de telefoon komen. En je pakt de telefoon ook meteen af. Maar peuters zijn nog klein. Ze zijn nog niet in staat meteen van zo'n ervaring te leren. Een peuter hoort wel dat je iets zegt. Maar hij begrijpt nog niet dat de woorden 'niet doen' te maken hebben met het leuke speeltje dat hij beet heeft. Dat spannende speeltje dat voortdurend naar hem lijkt te roepen: 'kijk eens hoe mooi ik ben, ik heb allemaal knopjes, kom dan, pak me dan...' Dus probeert je peuter dat speeltje steeds weer te pakken. Jij wordt er horendol van. Maar dat heeft ook te maken met het feit dat je soms verwacht dat je peuter sneller van begrip is dan hij in werkelijkheid is.*

Je kunt je peuter helpen door steeds op dezelfde manier te reageren. Hetzelfde zeggen, hetzelfde doen. Alsof je op de 'automatische piloot' staat. Door die herhaling zal je kind eerst merken dat jouw woorden te maken hebben met dat leuke speeltje in zijn handen. En pas daarna leert hij dat hij helemaal niet aan de telefoon mag komen. Door die voortdurende herhaling slijpt de ervaring als het ware steeds dieper in de hersenen in. Het begrip zal niet na één keer waarschuwen komen, niet na honderd keer, maar misschien wel na duizend keer of nog vaker. En dan ben je dus een week of drie verder. In die tussentijd 'luistert' je kind dus slecht. Het heeft nu eenmaal tijd nodig.

© Probleem: Je peuter gedraagt zich heel brutaal. Hij luistert niet naar wat je hem vraagt, hij roept keihard 'nee' als je wilt dat hij iets doet. En zelfs in de winkel gedraagt hij zich zo vervelend dat andere mensen jou erop aankijken. Je schaamt je gewoon voor het gedrag van je kind.

☆ UITLEG: Als je iets van een ander gedaan wilt krijgen, vraag je dat beleefd. 'Wil je even helpen?', betekent dus 'Ik wil dat je nu komt'. Volwassenen kennen die beleefdheidsnorm. Kleine kinderen snappen dat niet. Peuters zijn net aan het leren wat een 'vraag' eigenlijk is. Ze hebben ontdekt dat je op een vraagzin een antwoord kunt geven. En dat doen ze met volle overgave. Helaas zitten peuters in de nee-fase, dus hun antwoord is nogal eens.... Nee! In de winkel is dat héél vervelend. Voor ouders.

OPLOSSING:

Stel je peuter dus geen vraag, maar geef hem een opdracht: 'Ik wil nú dat je komt' is veel duidelijk dan: 'Wil je alsjeblieft komen?' Ook je lichaamstaal kan helpen. Wanneer je een vraag stelt ligt het initiatief bij de ander. Je staat er wat hulpeloos en afwachtend bij. Een peuter voelt je onzekerheid feilloos aan. Geef je een opdracht, dan straalt je kordaatheid

ZOU JE JE PEUTER SOMS HET LIEFST ACHTER HET BEHANG PLAKKEN? LEES EERST DIT BOEK!

Peuters die in driftbuien ontsteken, eindeloos drammen om hun zin te krijgen, bijten, slaan en niet willen eten of slapen: iedere ouder zal het herkennen. En het kan je als ouder behoorlijk onzeker maken ook! Voor al die wanhopige ouders is *De kleine koning(in)* hét ideale boek. Het legt uit waarom je kind zich gedraagt zoals het zich gedraagt en hoe jij daar het beste mee om kunt gaan. Leer je kind beter begrijpen en pak dat lastige peutergedrag op de juiste manier aan.

'Het handboek voor de ouders van peuters'

– NBD

JOSÉ SAGASSER is klinisch pedagoog en houdt zich al jaren bezig met opvoedingsondersteuning. Zij is als docent werkzaam aan de Hogeschool van Utrecht. Zij schreef voor *Ouders van Nu* en heeft talloze boeken over opvoeding op haar naam staan.

NUR 854

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

WWW.KOSMOSUITGEVERS.NL